

2019 - glava

***agrarna
izbjeglica***

dragutin

U

2022 - 1956 = 66

*** * ***

=====

*** * ***

=====

2011 - 2020.g., NASLOVI DATOTEKA:

1844_2019_Srbija-Garasanin_NACERTANIJE-3_dijela.docm
 20190608_Sostanj_Florjan_Zaga_v_gozdu_zrtve.jpg

x

=====

1844_2019_Srbija-Garasanin_NACERTANIJE-3_dijela.docm

1

NAČERTANIJE – PRVI DIO

Cilj Načertanija

Ilija Garašanin odmah, na samog početku "Načertanija", neuvijeno kaže:

Ilija Garašanin – čovjek koji je znao svoj posao

Ilija Garašanin je bio srpski književnik, političar i premijer, poznat kao autor srpskog programa Načertanije. Garašanin je učio kod privatnih učitelja jer mu je otac bio bogati trgovac.

"Srbija se mora i u tom smotreniju u red ostalih evropejskih država postaviti, stvorivši jedan plan za svoju budućnost, ili tako reći da sastavi sebi jednu domaću politiku po kojim glavnim načelima treba Srbija kroz više vremena stalno da se vlada i sve svoje poslove po njima postojano da upravlja.

2

Dviženije i talasanje **među Slavenima** počelo je već, i zaista nikad prestati neće. Srbija mora ovo dviženije a i rolu ili zadatak, koji će ona u tom dviženiju za izvršenje imati, vrlo dobro upoznati.

Ako **Srbija dobro projesapi šta je ona sad?** u kakvom se posloženiju nalazi? i kakvi nju narodi okružavaju? to se ona mora uveriti o tome, **da je ona mala, da ona u ovom stanju ostati ne sme**, i da ona samo u sojuzu **sa ostalim okružavajućim je narodima** za postići svoju budućnost svoj zadatak imati mora."

Moj osvrt na ciljeve Načertanija

Načertanijem se nije kanilo rješavati nacionalno pitanje Srba, nego isključivo položaj države Srbije (u nastajanju) u – kako bi se danas reklo – zajednici europskih naroda (t.j. država).

Realnost ciljeva Načertanija

Niti u razmatranju pitanja pravaca državne politike Srbije, o kojima govori Načertanije, Ilija Garašanin nema dvojbe:

"Tursko carstvo mora se raspadati, i to raspadanje može se samo na dva načina dogoditi.

1. Ili će carstvo to biti razdeljeno; ili
2. Biće ono na novo sazidano od svojih hristijanskih žitelja."

Moj osvrt na ciljeva Načertanija

Načertanije vidi Tursko carstvo (u raspadanju) kao područje na koje se Srbija treba širiti (jer je Srbija "mala", a ne zato što bi to odgovaralo interesima Srba). Riječ je o "okruženju" Srbije: Bosna, Makedonija i Bugarska, a ne o Osmanlijskoj jezgri. Zato se pristup Ilije Garašanina mora ocijeniti apsolutno razumnim i realnim.

3

Prepreke ciljevima Načertanija

Pred ciljevima su toliko uočljive prepreke (zapravo: konkurenti) da bi ih uspio vidjeti i sadašnji hrvatski politički vrh:

"O slučaju ovom nećemo opširno govoriti, no samo to primetiti moramo da bi pri ovom događaju. **Rusija i Austrija glavne role igrati morale, jer su one susedne i graničeće sile. Ove dve sile lako bi se mogle pogoditi i složiti, koje će zemlje i predjeli kojoj pripasti. Austrija samo za pritjažavanjem zapadnih, a Rusija za osvojenjem istočnih zemalja težiti može.**"

Moj osvrt na prepreke ciljevima Načertanija

Austrija i Rusija (tursko) blago dijele. Garašanin to gleda i nastoji štogod za sebe (za Srbiju! – e za Srbe) zgrabiti.

Real-politika Načertanija

Ilija Garašanin, reklo bi se, mudruje, ali izgled (kao i u svim pregovorima) vara. On traži onoliko koliko misli da bi mogao tražiti, a da dobije ono s čim bi mogao biti zadovoljan:

"Tako dakle u slučaju razdeljenja, svi **Srbi samo Austriji pali bi u djel**. Austrija i Rusija znadu to odveć dobro da tursko carstvo kao takvo, dugu budućnost neće imati. **Obe države ovu priliku upotrebljuju da učine svoje granice što skorije raširiti**. Oba dve one na tome rade svakojako, da preduprede i prepreče da se na mesto turskog drugo hristijansko carstvo izrodi; jer bi onda **za Rusiju iščezla lepa nadežda i prijatan izgled, da će Carigrad uzeti i držati**, koje je njen najmiliji plan od Petra Velikoga; a **za Austriju porodila bi se otuda grozeća opasnost da će Južne Slovene svoje izgubiti**.

4

Austrija dakle mora pod svima opstojateljstvima biti neprestano neprijatelj srbske države; **sporazumjenije dakle i sloga sa Austrijom jeste za Srbiju politička nemogućnost**; jer bi ona sama sebi uže na vrat bacila.

Samo Austrija i Rusija mogu raditi o propasti i razdeljenju turskog carstva. One se o tome brinu. Rusija ovo stanje već od mnogo godina prepravlja i priugotavljava.

Sad već i Austrija ne može inače, nego mora i ona pomagati i za sebe gledati kao što je i pri razdeljenju Poljske činila.

Moj osvrt na real-politiku Načertanija

Jasno je bilo: (1) Tursko carstvo propada, (2) Austrija i Rusija su države koje će odlučivati kome će što od njega pripasti, (3) Austriju brine opasnost da bi mogla **"Južne Slovene svoje izgubiti"**, a za Rusiju bi **"lepa nadežda i prijatan izgled, da će Carigrad uzeti i držati"**.

Hrvati u Načertaniju

Gdje smo mi Hrvati u Načertaniju? Nigdje. Srbi nas ne vide, ne zbog toga – kako si mi sami umišljamo – što nas mrze, nego zato što smo (tada) bili u "austrijskom trbuhu" i što nas većina u to doba nije imala oči Dr. Ante Starčevića: "Ni s Bečom!, ni s Peštom!".

Ilija Garašanin vidi ono što vidi:

"Sporazumjenije dakle i sloga sa Austrijom jeste za Srbiju politička nemogućnost."

U takvim situacijama ja obično kažem: Točka. Tako ću i sada učiniti.

5

Kad vidiš nešto, onda vidiš upravo to što vidiš, tako i čitaj ono što piše, a ne ono što želim da piše (kao Ilija Garašanin):

"Iz ovog poznanja **proističe čerta i temelj srpske politike**, da se ona ne ograničava na sadašnje njene granice, no da teži sebi **priljubiti sve narode srpske koji ju okružavaju**."

A one su:

"Srpska država koja je već srećno počela, no koja se rasprostirati i ojačati mora, ima svoj **osnov i temelj tvrdi u carstvu srpskom 13-ga i 14-ga stoljetija** i u bogatoj i slavnoj srpskoj istoriji. Po istoriji ovoj zna se da su **srpski carevi počeli bili grčkom carstvu** mah otimati i skoro bi mu konac učinili te bi tako na mesto propadšeg istočno-rimskog carstva srbsko-slavenko carstvo postavili i ovo naknadili. **Car Dušan silni primio je već grb carstva grčkog**. Dolazak Turaka prekinuo je ovu promenu i preprečio je ovaj posao za dugo vreme, no sad, **pošto je sila turska slomljena i uništena tako reći, treba da počne isti onaj duh dejstvovati, prava svoja na novo tražiti, i prekinuti posao na novo nastaviti.**"

Moj osvrt na Hrvate i Načertaniju

Kratko: Nikada Hrvati nisu bili u Dušanovom carstvu. Zaključak slijedi sam od sebe.

Moj opći osvrt na Načertanije

Hrvati moraju:

1. prestati gledati na svoje odnošaje sa Srbima kroz austrijske naočale (sada: naočale Europske Unije Andreja Plenkovića),

6

2. prestati poistovjećivati ciljeve države Srbije i ciljeve Srpskog Naroda,

3. vratiti se načelima Dr. Ante Starčevića: (a) Srbi!, mi izravno pregovaramo s Vama, zaboravite na sve ostale, (b) Srbi!, mi pregovaramo s Vama, ali samo sa stajališta povijestnog Hrvatskog Državnog Prava, (c) Srbi!, mi pregovaramo s Vama znajući i uvažavajući interese Srpskog Naroda.

* * *

A onda se u ovu složenu političku igru umiješao (usmjereni) "**Bečki đak**"!

1

NAČERTANIJE – DRUGI DIO: BEČKI ĐAK

Žbiri donose vijesti Austrijskom Caru

Karlovy Vary. Kraljevske toplice. Stigli vjerni žbiri pred cara.

"Karlovy Vary grad je i toplice na zapadu Češke. To su jedne od najpoznatijih europskih toplica. Grad ima 52.359 stanovnika. Nalazi na ušću rijeke Teple u rijeku Ohře. Teplá izvire u termalnom izvoru, te je u njoj voda topla. Postoji 13 velikih termalnih izvora i preko 300 manjih. Grad je osnovao car Karlo IV." (hr.wikipedia.org)

Nezgodna vijest za Austrijskog Cara

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, na Istoku se kuha."

"Uvijek se je tamo kuhalo."

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, sad je drugačije, pojavila se opet Srbija."

"Srbija. Srbi. Što je to?"

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, ima tamo neki Ilija Garašanin. On ovako govori:

"Austriju brine opasnost da bi mogla Južne Slovene svoje izgubiti."

"Uh, uh, ne može to biti. Zovite mi moje mudrace."

Austrijski Car se zamislio

"Čuli ste što govori taj Ilija Garašanin?"

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, čuli smo."

"Što mi je činiti?"

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, treba na to odgovoriti."

2

"Ima li čovjek koji bi bio kadar to učiniti?"

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, nije dovoljan jedan čovjek, treba cijeli orkestar."

"Orkestru treba dirigent."

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, tako je. Dirigent, ali i svirači: violine, gudači, bubnjari."

"Uradite to, ali ubacite i nekog popa. Ako ih zaobiđemo, sve će pokvariti."

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, imamo jednog, ali on hoda po selima, ide čak do Đakova."

"Ne smeta. Važno je samo zna li on graditi. Nešto veliko graditi, što se izdaleka vidi."

Carski mudraci pronalaze rješenje

Carski mudraci izmudrovaše način kako će se problem riješiti.

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, znamo što nam je činiti."

"Mora biti cjelovito rješenje."

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, o tome se i radi. Ilija Garašanin je napisao:

"Za Austriju porodila bi se otuda grozeća opasnost da će Južne Slovene svoje izgubiti." Umjesto toga mi ćemo Južne Slovene dobiti."

"Koga ćete dobiti?"

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, Južne Slovene iz Bosne. Nakon malo vremena i Južne Slovene iz Srbije."

"Ne će to ići. U Bosni su Hrvati, u Srbiji su Srbi."

3

"Vaše Carsko i Kraljevsko Veličanstvo, ići će. Razradili smo plan. Našli smo majstore koji će to uraditi."

"Slažem se, ali mi javljajte kako posao napreduje."

Prva stran Kopitarjeve znanstvene slovnice

Na djelu

Majstori se prihvaćaju posla. Svirači zasviraju. Hrvati? Kako koji. Neki u orkestar, neki uživaju u glazbi, neki – dobili po leđima.

4

Bistro srpsko seljačko momče, kao kandidat za dirigenta Bečkog Carskog orkestra ("Vuk Stefanović Karadžić", hr.wikipedia.org)

Nadoše ga. Pametan, spretan, sluša. U opancima i sa šajkačom na glavi.

Odgovara zadanim mjerama:

"Vuk Karadžić rođen je u obitelji u kojoj su djeca umirala, pa je dobio ime Vuk kako ga vještice ne bi ubile. Rođen je u selu Tršiću u Osmanskom Carstvu (danas Srbija). Očevim podrijetlom (baka i djed) je iz plemena Drobnjaci (suvremena Crna Gora, oblast između sadašnjih općina Žabljak i Šavnik), iz sela Petnjica, a majka mu je rođena u Bratonožićima u Crnoj Gori. **Pisati i čitati naučio je kod rodaka Jevte Savića, jedinog pismenog čovjeka u kraju.** Obrazovanje je nastavio početkom 1796. godine u Loznici koju napušta u trećem razredu zbog izbijanja kuge, a poslije ga otac šalje u manastir Tronošu gdje je učio "bekavicu" (sricanje iz bukvara) i časoslov. **Kako ga u manastiru nisu podučavali, nego tjerali čuvati stoku,** otac ga je vratio kući. Po izbijanju Prvoga srpskog ustanka, 1804. godine **postao je pisarom u četi harambaše Ćurčije** a s jeseni iste godine otac ga šalje u Srijemske Karlovce, gdje nastavlja školovanje. Godinu dana učio je privatno a **jednu godinu kao redoviti đak** škole za obrazovanje klerika (tu mu je nastavnikom bio Lukijan Mušicki) gdje je učio srpski, njemački, slavensku gramatiku, aritmetiku i katekizam. Pošto **nije dobro svladao njemački** nije mogao nastaviti školovanje u karlovačkoj gimnaziji te odlazi u Petrinju učiti njemački."

Odvedoše ga u Beč:

"U svibnju 1813. godine, po Karađorđevu nalogu zamijenio je Jefta Savića u Brznoj Palanci na dužnosti sudca i upravitelja a kada ustanak propada (1813.), **odlazi u Beč.** U Beč stiže u studenome iste godine i kako sâm reče, **"barem od sve muke ne bi li nemački naučio"**.

5

Bistro srpsko seljačko momče, kao budući dirigent Bečkog Carskog orkestra – sprema se za koncert

Dadoše mu vrsne učitelje:

"U Beču upoznaje **Jerneja Kopitara** koji mu dalje pomaže u ostvarenju planova. Započeo je svoj rad na reformi srpskoga jezika i pravopisa i uvođenju narnog jezika u književnost. Slavno pravilo V. S. Karadžića 'Piši kako govoriš', imali su Hrvati prije Karadžića, a **Karadžić ga je jednostavno izvadio iz djela Nijemca Johanna Adelunga, Vollständige Anweisung zur deutschen Orthographie;** koje glasi **Schreib wie du sprichst** (Piši kako govoriš). Sve biografije o Karadžiću ističu velik utjecaj Kopitara na njegov rad. **U početnim koracima Karadžića Kopitar je bio glavni pokretač. Općenito je potvrđena misao, da nije bilo Kopitara, nikada ne bi bilo Karadžića,** ni njegovih zasluga za srpski jezik."

Budno Carevo oko:

"U prvoj polovici 19. stoljeća, **uz pomoć tadašnjih vrhunskih filologa, kao što su braća Grimm i austrijskih vlasti koje je predstavljao Jernej Kopitar, glavni habsburški cenzor za slavenske knjige** - Vuk Stefanović Karadžić počeo je opsežnu reformu srpskoga jezika."

Putokazi vode na Istok:

"Bit spora nije ležala u akademskim nijansama, nego u **samodefiniciji srpske nacionalne kulture** toga doba. Ukratko: iako se veoma često, poglavito u popularizatorskim djelima i širokim krugovima, srž Karadžićeve jezične preoblake traži u grafijskoj i pravopisnoj promjeni, to je tek tehnički vid njegova prevrata. Glavna razlučnica spora bješe u tom što je Karadžić, u općem smjeru djelovanja, **jezik oblikovao prema idealiziranom uzoru**

srpskihseoskih govora, kao i to što se dio njegovih jezikoslovnih inovacija ili oslanjao ili bio na crti već postojećih ostvarenja hrvatske jezične kulture.

Probrana literatura:

"No, taj pristup pada u vodu budući da je Karadžić bio upoznat, preko Šulekova orječja 'Srbi i Hrvati', 1856. godine, s činjenicom da velik broj pisaca od 16. do 19. stoljeća, a koji pisahu na štokavštini,

6

svoj jezik izrijekom nazivaju hrvatskim (Dominko Zlatarić, Juraj Radojević, fra Luka Terzić, Mavro Vetranović, Lovro Šitović Ljubušak,...) ili izjednačuju pojmove "ilirski", slovinski" i hrvatski (Jakov Mikalja, Joakim Stulli), pa se Karadžićevo stajalište **ne može opravdati neobaviještenošću** (kao što je to pokušao Vatroslav Jagić 1864. godine u tekstu 'Zasluge Vuka Stefanovića Karadžića za naš jezik'.)"

Probrana, ali i odabrana literatura:

"Za sada, sa sigurnošću se može reći da jesu, no stupanj utjecaja je teško odrediti: **Vuk je posjedovao više hrvatskih leksikografskih djela (rječnike i slovnice Della Belle, Mikalje, Belostenca, Stullija),[7] te književna djela pretežno slavonskih pisaca (Relkovića, Kanižlića, Ivanošića), te pokojega dubrovačkog (kasnija izdanja Gundulića)** - no, vjerojatno je najbliže istini da je našao u njima određen broj rješenja koja je upotrijebio u stilizaciji svoga oblika jezika, no i to da je opći smjer hrvatskoga jezikoslovlja i književnosti bio stran njegovu duhu koji je idealizirao pučki idiom, te u cjelini odbijao «gospodski» ili «varoški» oblik jezika - makar taj nastao i na štokavskom vernakularu."

Bistro srpsko seljačko momče, kao dirigent Bečkog Carskog orkestra – na koncertu

Dobri učitelji, izvrsna literatura i "nešto malo u džepu":

"Sam je Karadžić tijekom rada dotjerivao jezični izraz, jer je bio svjestan kako nema ujednačenoga govora koji bi mogao biti jednostavno "prepisan", no ostaje činjenica da je njegov ustrajni i strpljivi terenski rad u bilježenju narodnih poslovice, pjesama i priča (**ne samo srpskih, nego i hrvatskih, crnogorskih i bošnjačko-muslimanskih**), **ali samo pod srpskim imenom**, bio pokazatelj folklorističke usmjerbe cijeloga njegova rada, a taj segment je i bio metom kritika obrazovanih slojeva."

Za svaki slučaj i redovito stručno usavršavanje u Beču:

"U biti, Karadžić je izjednačio sve govornike štokavskoga narječja s etničkim Srbima, postavivši temelje velikosrpske ideologije u kulturnopovijesnom obliku. Iako se ne može sam okrivljavati za te stavove (koje je, čak i u radikalnijem obliku, **zastupala rana**

7

slavistika u radovima Dobrovskog ili Šafařika) - ostaje činjenica kako Karadžić **nije, ni nakon polemike s hrvatskim filolozima poput Šuleka, odstupio od svojih stajališta**, iako ih nije mogao uvjerljivo argumentirati."

"О самом називу Срби Вук каже да он не потиче од назива државе Србија, како би неки помислили, већ назив Србија потиче од назива народа Срби, јер Срби не живе само у Србији. **Он се такође позива на велике слависте свога времена Добровског и Павла Шафарика**, када каже да је назив Срби чак старији од назива Словени и да су се некад сви Словени звали Србима." ("Srbi svi u svuda", sr.wikipedia.org)

Ali, ni u Srbiji nisu svi veslo sisali, znali su o čemu se radi

Zbog problema s knezom Milošem Obrenovićem bilo mu je **zabranjeno tiskati knjige u Srbiji**.

Vuk je umro **u Beču 1864.** godine.

Šok još za života – sr.wikipedia.org

"У Вуковој студији, између осталог, наводи се да Срби живе у Далмацији, Србији, Војводини, Црној Гори, Босни, Херцеговини, Лици, Славонији, Македонији, Барањи, Дубровнику, Косову и Метохији. Такође се каже да Срба има и у Истри и Трсту.

Вук даље наводи да **Срба има православца, муслимана и римокатолика**, и притом напомиње да **само Срби 'грчког закона' (православне вјероисповијести) себе зову Србима или 'Србљима', а остали овога имена неће да приме**. Он каже да Срби муслимани себе сматрају правим Турцима, иако ни од стотине један не зна турски, а **Срби католици себе зову разним именима (Буњевци, Шокци, Крашовани), каквим туђим именима (Хрвати, Угри),**

8

именима неких древних народа (Илири, Латини) или се зову по мјестима гдје живе (Босанци, Славонци, Далматинци, Дубровчани)."

Мoj osvrt na djelovanje Vuka Stefanovića Karadžića:

1. Вечки Carski Dvor ga je, kao pogodna, odabrao, iako mu njemački jezik "nije ležao".

2. Вечки Carski Dvor, radi svojih ciljeva, odabrao je čovjeka koji je bio voljan raditi suprotno politici svoga državnog poglavara (kneza Miloša Obrenovića), da mu se čak i zabranjuje objavljivati djela u Srbiji.

3. Vuk Stefanović Karadžić se nije, kad je došao u Beč, isticao posebnom nadarenošću, niti je imao nekih vrijednijih (zapravo ikakvih) radova, ali je očito bio poslušan.

4. Za upitati se je čija su to zapravo djela koja se pripisuju Vuku Stefanoviću Karadžiću.

5. Vuk Stefanović Karadžić, unatoč dostupnoj literaturi, unatoč argumentima uglednih ljudi, unatoč očiglednih činjenica, ustrajo je do kraja u "svojim" stajalištima, a to može činiti samo totalna budala (to ipak nije bio) ili plaćenik: "Koliko para, toliko muzike". Čak su ga u Beču i sahranili, vjerojatno ne o trošku siromašne Kneževine Srbije.

9

Preuzvišeni nudi "svoje" rješenje, kao prvi violinist Bečkog Carskog orkestra

William Brooks Tomljanovich: "Biskup Josip Juraj Strossmayer: Nacionalizam i moderni katolicizam u Hrvatskoj", Zagreb, 2001. godine, str. 74-77:

Završni je cilj Strossmayerova programa iz 1860. bio, ne samo izvan okvira Trojedne Kraljevine, **nego i s onu stranu granice austrijske države**. U njegovom političkom planu, kao prvo i najznačajnije pitanje kojeg je valjalo riješiti u bliskoj budućnosti, istaknuto je **oslobođenje Južnih Slavena** koji su koji su živjeli u Otomanskom carstvu. Za Strossmayera bio je to najviši cilj i za Južne Slavene i za austrijski državu. Kad je u tome razdoblju raspravljao o "višem poslanju" Hrvatske, Slavenstva i Austrije, tvrdio je kako Turke treba prognati iz Europe. **Njegova križarska stajališta kriju glavninu onoga što tvori Strossmayerov "jugoslavenski program"**.

O **hrvatskom zauzimanju Bosne** stalno govori kao o "proviđenju" i dijelu "misije" **Austrije** i Hrvatske, čime je to pitanje uzdignuto na razinu vjerskog imperativa, jer više nije riječ samo o razvoju i širenju nacije. **Šire poslanstvo Austrije**, prema Strossmayeru, određeno je njezinom ulogom kao "**predziđa kršćanstva**" i neprijatelja Otomanskog carstva.

Uz tu "**visoku misiju Austrije u istočnim pograničnim područjima Europe**" **stajali su Južni Slaveni**, "koji su pozvani u najznačajniju misiju Austrije".

"**Mi Južni Slaveni**, odlučni smo da uvijek iznova krenemo u moralni pohod preko Save, pa kada kucne sudbonosni čas proviđenja fizičko osvajanje tih krajeva poput zrele voćke past će **u ruke Austrije**." (Strossmayer Rechbergu, 10. studenog 1860.)

10

"Istočno pitanje može se riješiti u korist kršćanstva i slobode **samo pomoću Slavenskog Juga** snažna kolikogod je moguće, krepka i orna." (Dnevnik Sabora, 5. srpnja 1861.)

Moj osvrt na rješenje koje je nudio Preuzvišeni u pitanju raspada Turskog carstva

Nedvojbena je:

1. Preuzvišeni nudi "jugoslavenski program". Označava ga kao: "oslobođenje Južnih Slavena"; "uz visoku misiju Austrije u istočnim pograničnim područjima Europe stajali su Južni Slaveni"; "mi Južni Slaveni" i "Istočno pitanje može se riješiti u korist kršćanstva i slobode samo pomoću Slavenskog Juga."

Gdje su tu Hrvati? Nigdje.

2. Preuzvišeni nudi i program: "Predziđe kršćanstva". On se sastoji od sljedećeg: "nego i s onu stranu granice austrijske države", "šire poslanstvo Austrije", "visoku misiju Austrije u istočnim pograničnim područjima Europe" i "u ruke Austrije".

Gdje su tu Hrvati? Nigdje.

3. Preuzvišeni, istina, ima i nešto za Hrvate: "O hrvatskom zauzimanju Bosne stalno govori kao o proviđenju i dijelu misije Austrije i Hrvatske. Kakva je uloga Hrvatske u tome i što će Hrvatska dobiti iz tog projekta "Austrije i hrvatske" nije niti spomenuto. Gdje su to, onda, Hrvati? Nigdje.

11

Precizni Nikola Stojanović, kao "samostalni" guslač Bečko Carskog orkestra

Nikola Stojanović poznat je kao autor članka "Srbi i Hrvati" (navodi se i pod kolokvijalnim naslovom "Do istrage naše ili vaše" = "**do nestanka našeg ili vašeg**"), koji je prvobitno objavljen u

Srpskom književnom glasniku u Beogradu (br. 7 od 1. kolovoza 1902.) a potom u časopisu Srbobranu (br. 168 i 169 od 22. i 23. kolovoza 1902. godine) koji je tada kao glasilo Srpske samostalne stranke u Hrvatskoj **izlazio u Zagrebu.**

U svojem članku navodi između ostaloga sljedeće teorije:

"Srbi i Hrvati su, po mišljenju nekih, dva plemena istoga naroda; po mišljenju drugih, dva posebna naroda (narodnosti); po mišljenju trećih, jedan narod, jedno pleme. Pleme nastaje u vremenu pre ustanovljenja države, a narod nastaje u državi inicijativom jednog plemena. Ta se uloga pripisuje u našoj istoriji plemenu kojim je upravljao Stevan Nemanja, ali i iza toga imamo i suviše primera koji pokazuju da **srpske velmože nisu htele ili nisu mogle shvatiti zajednicu interesa svih krajeva, bez koje nema govora o trajnom političkom jedinstvu. Politički je Srbe ujedinila zajednička odbrana na Kosovu i kasnije zajednička sudbina robovanja jednoj istoj vlasti.** Kulturno jedinstvo, kome je udario temelj Sv. Sava, ogledalo se najbolje u toj veličanstvenoj odbrani i u kasnijem stapanju srpske aristokracije sa demokracijom u jednu nerazdeljivu, divnu sastavinu - demokraciju s aristokratskim ponosom. U tom i leži važnost kosovskog boja, u tom smislu srpski poraz na Kosovu znaci jednu veliku pobedu."

Hrvati dakle nisu ni pleme ni posebna narodnost. Oni se nalaze na prelazu iz plemena u narodnost, ali bez nade da će sačinjavati ikada posebnu narodnost. **Dakle do (identitetskog) nestanka jednoga od ta dva naroda (stranke).**

Stojanović nije nimalo sumnjao **da će u toj beskompromisnoj borbi Hrvati "podleći"**, a da će Srbi biti pobjednici, jer im to garantira i "proces opšte evolucije", "prirodna životna snaga" te konačno "nadmoćnost na

12

bojnom polju". S druge strane, tvrdio je da **Hrvati "nemaju jezika, običaja ni zajedničkog života"**, kao ni "svijesti o zajedničkoj pripadnosti" te da "u tuđim slugama gledaju ideal pa će i sami postati sluge". **Stojanović je kasnije zdušno sudjelovao u stvaranju jugoslavenske države i nacije,** pa s dosta sigurnosti možemo predmnijevati kako je cijeli jugoslavenski pothvat razumijevao kao „istragu“ Hrvata u "proširenoj otadžbini".

"...Ta se borba mora voditi do istrage naše ili vaše. Jedna stranka mora podleći. Da li će to biti Hrvati, garantuje nam njihova manjina, geografski položaj, okolnost, što žive svuda pomešani sa Srbima, i proces opšte evolucije, po kome ideja Srpstva znaci napredak..."

Moj osvrt na projekt Nikole Stojanovića:

1. Radi se o jugoslavenskoj inačici srpskog projekta u onom obliku kojega je zamislio Carski Dvor u Beču. Nije to izvorni srpski projekt, nego naručba koja je u nekom vremenu odgovarala interesima pojedinih skupina srpskog društva (ne mislim pritom na Srpski Narod, nego na beogradsku čaršiju).

2. Taj projekt podrazumijeva nestanak Hrvata, ne u fizičkom, nego u identitetskom smislu. Očito se radi o tome da je u pitanju procjena s "višeg, službenog mjesta", da na teren mora istrčati (u danom trenutku) bolji igrač, a to su nedvojbeno trebali biti Srbi.

3. Ostvarenju ovog projekta nije smetao (kao masa "bez glave i repa") Hrvatski Narod, nego oni njegovi slojevi koji su bili nositelji njegove identitetske pojavnosti. Zato ih je trebalo "bez pardona" ukloniti (čitati: "likvidirati"), a što je i učinjeno nakon 8. svibnja 1945. godine.

13

Moglo se čak i birati: Tezno, Huda jama, dvorište Učiteljskog fakulteta, pa i šire, uz pomoć neumornih bubnjari Bečkog Carskog orkestra

Josip Grbelja u svojoj knjizi „Uništeni naraštaj“ navodi sljedeće podatke: Hrvatska je 1940. g. imala **330 novinara**, a 1945. situacija je ovakva: 131 novinar je emigrirao u strahu od likvidacije i progona, **100 novinara dobilo je doživotnu zabranu pisanja**, 45 ih je promijenilo profesiju, 27 je dobilo pravo pisanja, a točno **38 novinara u Hrvatskoj je ubijeno dolaskom komunista**. Toliko novinara, navodi Grbelja, sve zajedno nije ubijeno u svim zemljama koje su imale profašistički režim, kazao je Baković. (facebbok.com)

Moj osvrt na vizionarski projekt "Bleiburg"

Kažu: "Josip Broz Tito, iskoristivši nepažnju Engleza likvidirao je članova Hrvatske Državne Vlade i sve hrvatske intelektualce (on pametne, sposobno i poštene), koji su mu se našli pri ruci."

A ja kažem, znajući za sudbinu Bura: "Josip je obavio posao koji su od njega naručili Englezi i ubrzo mu ga dobro platili."

Nu zašto bih samo ja imao pravo na riječ. Tu je pozvaniji od mene. Dakle:

Ima riječ Akademik Dubravko Jelčić (u predgovoru knjige – Josip Jurčević: "Bleiburg, Jugoslavenski poratni zločini nad Hrvatima"):

"Knjiga Josipa Jurčevića Bleiburg, jugoslavenski poratni zločini nad Hrvatima, dolazi pred nas u pravom trenutku. Ni šest desetljeća poslije svršetka Drugog svjetskog rata nije bilo dostatno da se u Hrvatskoj objektivno prosude kako događaji tijekom samog rata tako i oni neposredno poslije njega. U posljednje vrijeme, štoviše, nesuglasja i polemike o tim

14

zbivanjima poprimile su novi zamah i razgorjele se do stupnja koji je primjeren samo najaktualnijim političkim pitanjima.

Moglo se to dogoditi samo zato, što **hrvatska povijesna znanost u proteklih pola stoljeća nije izvršila zadaću** koja se od nje kao znanosti očekivala: da o tom kontroverznom vremenu **progovori sine ira et studio, sredstvima znanosti i jezikom činjenica, a ne pokornog činovničkog služenja političkim interesima ideoloških manipulatora**, koji su svojom represivnom vladavinom desetljećima onemogućavali objektivni pristup povijesti, povijesti uopće a novijoj hrvatskoj povijesti naročito, da bi trajno ugušili istinu o njoj.

Ova je knjiga rezultat autorove spoznaje o dužnostima povjesničara u novim, promijenjenim uvjetima pune istraživačke slobode, ona je i plod **njegova uvjerenja, da je moć znanosti superiornija od svih proizvoljnih tvrdnji**, bez obzira na motive, kojima su te proizvoljnosti potaknute i na ciljeve, kojima bi one imale služiti."

Moj opći osvrt Na djelovanje Bečkih đaka u Hrvatskoj

Hrvati, gdje su Hrvati kao pripadnici Hrvatskog Naroda u cijeloj toj priči?

Jedni su promijenili ime, drugi su pod istragom, treći su pod zemljom. Svi oni počivaju.

"Neka im je **svima** laka Hrvatska Gruda."

1

NAČERTANIJE – TREĆI DIO: LUD NAROD

Načertanije kao državna načela Srbije

Srbija početkom 19. stoljeća.

Konačno. Karađorđe se riješio Turaka, na svoj način. Tako je Srbija postala Srpska Zemlja.

Ali, ima odmah se pojavio problem:

"Ako Srbija dobro projesapi šta je ona sad? u kakvom se posloženiju nalazi? i kakvi nju narodi okružavaju? to se ona mora uveriti o tome, **da je ona mala, da ona u ovom stanju ostati ne sme**, i da ona samo **u sojuzu sa ostalim okružavajućim je narodima** za postići svoju budućnost svoj zadatak imati mora."

Mala je. Srbija je mala. To je problem.

Problem, ali rješiv.

"Iz ovog poznanja proističe čerta i temelj srpske politike, **da se ona ne ograničava na sadašnje njene granice**, no da teži sebi priljubiti sve **narode srpske** koji ju okružavaju."

Jasno, ali ne i precizno.

Provedba Načertanija

Iza načela dolazi izvedba. Ona se sastoji od tri povezane radnje, a koje izgledaju ovako:

- (1) definirati objekt na koji se načela odnose, odnosno u ovom slučaju utvrditi kako bi željena Srbija (područno i granicama) trebala izgledati,
- (2) definirati izvore sastavnih dijelova objekta na koji se načela odnose, odnosno u ovom slučaju utvrditi koji su to Srbiji

2

"okružujući narodi", odnosno "narodi srpski" koji se namjeravaju pripojiti Srbiji,

- (3) definirati gornju i donju granicu veličine i granica objekta na koji se načela odnose, odnosno u ovom slučaju Srbije,

(4) odrediti sredstva kojima će se osigurati ostvarenje konkretno precizno utvrđenog izgleda objekta definiranog prema iskazanim načelima,

(5) odrediti način na koji će se osigurati ostvarenje konkretno precizno utvrđenog izgleda objekta definiranog prema iskazanim načelima.

Konkretizacija Načertanija (1) – Srbiji okružujući srpski narodi

"Naročito se treba izvestiti o **Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Severnoj Albaniji**.

U isto vreme nužno je da se tačno poznaje i stanje **Slavonije, Hrvatske i Dalmacije** a razume se da u ovo spadaju i narodni **Srema, Banata i Bačke**."

Konkretizacija Načertanija (2) – Srbiji pripadajući dijelovi (ili cjeline) okružujućih srpskih naroda

"Karađorđe je bio vojeni predvoditelj od prirode bogato obdaren i vrlo iskusan; **on nije mogao predvideti** onu preveliku vojnu važnost koju Crna Gora za Srbiju ima i koju će svagdar imati kad god se o tome stane raditi da se Bosna i Hercegovina od Turske odjele i Srbiji prisajedine."

"I Crnogorci bi onda rekli: **Srbi nisu nama pomagali** kad smo u nuždi bili, što je dokazateljstvo da nam nisu prijatelji, nego ga nas samo za sad upotrebiti žele."

"Srem, Bačka i Banat. Na prvi pogled moralo bi se misliti da Srbija sa ovim predjelima u **najprijateljskijem sojuzu stoji**;

3

budući da su njina porekla, jezik, vjera, prava i običaji **jedni i isti sa srbskima u Srbiji.**"

Konkretizacija Načertanija (3) – gornja i donja granica projektiranih očekivanja

"1-vo. Rasuzdavaćedu političesko stanje zemlje, osobito partaje u njoj nalazeće se; **kupićedu beleške** po kojima bi se narod bolje upoznati i čuvstva srca njegovog, dakle tajne želje njegove saznati mogle; no pre svega **naznačićedu** ono što se kao pripoznata i već javno izrečena narodna potreba smatrati mora."

"3-će. Sočinićedu opisanije ili karakteristiku i **spisak od najvažnijih i najveći upliv imajući muževa**, ne izuzimajući iz toga **ni one koji bi protivnici Srbije bili.**"

"Zbog toga se Srbija pobrinuti mora za **nov trgovački put**, koji bi Srbiju na more doveo i za nju tamo pristanište stvorio. Ovakav put samo je onaj za sad mogućan koji preko Skadra u Dulcinj vodi."

Konkretizacija Načertanija (4) – sredstva koja će se koristiti pri njegovoj realizaciji

"Da bi se opredjeliti moglo šta se učiniti može i kako se u poslu postupiti ima, **mora praviteljstvo znati u kakvom se položenuju svagdar nalaze narodi raznih provincija Srbiju okružavajućih.** Ovo je glavno uslovije tačnog opredelenija sredstva."

"Ovim agentima nužno je dati nastavlenuja kojim će načinom ove zemlje **obići i proputovati.** Između proćeg treba im naznaćiti koja mesta i koja lica treba naroćito da upoznadu i da izvide. Pored **materijalnih instrukcija** treba im dati i jednu obštu, glavnu instrukciju, u kojoj ćedu biti sledujuće taćke opredjeljene koje će ti ispitatelji ispuniti morati."

4

"Naravno se još ovom nastavlenuju i to dodati mora **šta svaki izaslanik o srbskoj politici za sad kazati i saobštiti sme i može**; koje i kakve nadežde probuditi sme i našto pozornost i vnimanije osobito ondašnji prijatelja Srbije obratiti mu valja."

"Treba na to ići da se **dva naroda, istoćno pravoslavni i rimokatolićeski među sobom u svojoj narodnoj politici razumeđu i slože**, jer samo tako može se sa dobrim uspjehom ova politika sledovati."

"Ko god dakle ovom narodu dobra želi **on ne sme Bošnjacima nasledstveno knjaževsko dostojinstvo preporučivati.**"

"Da bi se narod katoličkog ispovedanija od Austrije i njenog upliva odvrćali i Srbiji većma priljubili nužno je nato **osobito vnanije obraćati. Ovo bi se najbolje postići moglo posredtvom fratera ovdašnjih**, između kojih najglavnije trebalo bi za ideju sojedinjenja Bosne sa Srbijom zadobiti."

Konkretizacija Načertanija (5) - način koji će se koristiti pri njegovoj realizaciji

"Za ovu cjel treba pre svega **oštroumne**, od predponjatija ne zauzete i **praviteljstvu verne ljude** kao **ispitatelje stanja ovih naroda i zemalja** poslati i ovi bi morali posle svog povratka tačno pismeno izvestije o stvari dati."

2-go. Naročito treba paziti na vojeno stanje naroda i zemlje; kao na ratni duh, naoružanost naroda, posle čislo i raspoloženje pravilne vojske; gde se nalaze ratni magazini i arsenali; gde se u zemlji proizvode ratne potrebe kao džebana i oružje; ili **od kud se dobijaju i u zemlju unose** itd.

4-to. Što se **u kojoj provinciji o Srbiji misli, šta narod od Srbije očekuje**, i šta li ljudi od nje žele i čega se od nje boje.

5

Moj osvrt na konkretizaciju Načertanija:

1. Načertanije je hrabar državničkom aktu, koji se javno i previzno obznanjuju ciljevi Kneževine.

2. Načertanije je državnički akt kojim se nastoje zaštititi vitalni interesi Kneževine Srbije.

3. Načertanije je državnički akt koji nastoji ojačati Kneževina Srbija, ali ne nasilno i otkidanjem područja susjednih država, čak ni kad su u pitanju krajevi (Srijem, Bačka i Banat) koje se neizravno smatra srpskim.

4. Načertanije je državnički akt kojim se realno sagledava stanje u okružju, posebno u Bosni i Hercegovini (glede, kako se kaže katolika, pravoslavaca i Bošnjaka), Crnoj Gori (jasno se razlikuju Srbi od Crnogoraca), Albaniji i Bugarskoj. Makedonija se ne spominje. Zadržava se oprez prema Rusiji, a nastoji se izaći austrijskog "zagrljaja".

5. Načertanije je zaokružen projekt, iako stručno gledano odveć primitivan i nesustavan, koji sadrži sve što je potrebno takvom dokumentu: ciljeve, sredstva i način provedbe. Financiranje je jedva dotaknuto, ali ga se daje dešifrirati s obzirom na osobe koje će provoditi program i način na koji će to činiti.

6. **Načertanije nije podloga za osvajački projekt.** Istina, sanja se u njemu o Dušanovom carstvu, ali se ne iznosi način na koji ga se želi obnoviti. Realno se sagledava "situacija na terenu", gdje se uočava neminovan raspad Turskog carstva, ali **i odlučujuća uloga Rusije i Austrije u tome kako će se plijen podijeliti.**

7. Načertanijem se daje naputak osobama u službi upravnih tijela Srbije (odnosno osobama "**vjernim srpskoj Vladi**") o tome kako trebaju raditi na njenom učvršćenju i jačanju, a i povećanju, ako se za to pruži prilika. Metode su uobičajene, koje koriste sve države svijeta: rad uhoda, promičba i (financijska) pomoć.

6

8. Načertanije pretežno govori o susjednim pokrajinama kao područjima svoga utjecaja, pri čemu polazi od konkretnog interesa (Kneževine) Srbije (na primjer: trgovinski! izlaz na more, i to gdje: kod Ulcinja).

9. U Načertaniju nema poziva tipa "Srbi na okup", "Srbi svi i svuda", "Svi Srbi u istoj državi" i sl. Za ljude "iste vere i običaja" (očito ne i posve iste s onima u Srbiji) ukazuje se na potrebu veće suradnje, a koja (očito) ne dolazi u potrebnoj količini iz Srbije. U Bosni se zna za Bošnjake (koji se iskazuju kao muhamedanci, katolici i pravoslavni, baš i ne kao Srbi), pa se ne preporučuje uhodama-informatorima **spominjanje vodeće uloge Srbije** u nekom (prikrivenom) cilju koji predstoji (kad za to dođe vrijeme).

10. **Hrvati uopće nisu predmet Načertanija.** Ne primjećuje se da bi se razmatralo bilo kakvo sporno pitanje s njima u svezi. Uočava se postojanje katolika u Bosni, te važnost fratara koji ih predvode. **Nema ni spomena o mogućnosti da bi fratrima instrukcije dolazile iz Zagreba.**

Hrvatski odgovor na Načertanije

Jedini razlog za hrvatski odgovor na Načertanije **bila bi Bosna.** Srbiji trebaju informacije o "Slavoniji, Hrvatskoj i Dalmaciji", ali ne zato da bi te hrvatske zemlje ona osvojila, nego isključivo kao o dijelu austrijskog carstva koje je itekako nazočno u rješavanju "turskog pitanja".

Međutim, takav hrvatski odgovor nije došao.

Stalno su bile aktualne i nazočne, doduše mnoge, priče o "braći iste krvi", nu ne i konkretne aktivnosti da se u tom pogledu nešto učini.

Načertanije je složeno i napisano 1844. godine.

7

Tek 89 godina kasnije, 1933. godine, Dr. Ante Pavelić (kao osobni pogled, a ne kao dokument zaista postojećeg društveno-političkog ustroja!) sastavlja Načela Hrvatskog ustaškog pokreta, a što je do danas (nažalost) jedina isprava te naravi. Povijesno Hrvatsko Državno Pravo poznato je hrvatskim političarima (i vođama), nešto se i koristi, ali se **nitko od njih nije usudio reći** u kojem bi se državnom obliku **ono trebalo realizirati u suvremenoj ili u dogledno budućoj stvarnosti.**

On to čini ovako:

NAČELA HRVATSKOG USTAŠKOG POKRETA

II. Hrvatski narod ima svoje izvorno povijesno ime Hrvat, pod kojim se je pojavio u davno povijesno doba, pod kojim je prije 1.400 godina došao u **današnju svoju postojbinu**, te pod kojim živi sve do danas. Toga imena ne može i ne smije zamijeniti nikakvo drugo ime.

III. **Svoju današnju postojbinu učinio je hrvatski narod već u pradavna vremena svojom domovinom**, u njoj se trajno nastanio, s njome srastao i dao joj izvorno i naravno ime Hrvatska. To ime ne može se i ne smije se zamijeniti ni s jednim drugim imenom.

IV. Zemlja, koju je u pradavno doba hrvatski narod zaposjeo, te koja je postala njegovom domovinom, **prostire se na više pokrajina**, koje su posebna pokrajinska imena imale dijelom još prije dolaska Hrvata, a druga su pokrajinska imena nastala poslije, nu sve te pokrajine sačinjavaju jednu jedinstvenu domovinu Hrvatsku, te nitko nema prava, da bilo koju od tih pokrajina svojata za sebe.

V. Hrvatski je narod u svoju **domovinu Hrvatsku** došao kao potpuno slobodan narod, i to u vrijeme seobe naroda vlastitom pobudom, te je tu zemlju osvojio i svojom za uvijek učinio.

8

Riječ je (ponovit ću: nažalost) isključivo o političkom proglašenju želja, a nikako o političkom Business planu, kojemu je cilj oblikovanje (i očuvanje) Hrvatske i Hrvatskog Naroda kroz njegovu Državu Hrvatsku i određenom (konkretno definiranom) području Hrvatskih Zemalja.

Zaključak

1. **Ne stoje tvrdnje o protuhrvatskim nakanama** koje da bi proizlazile iz Načertanija. Srbija je "mala", pa ju treba povećati, ali to povećanje nikako nije predviđeno na prostoru do "Virovitice, Karlovca i Karlobaga", ako se je uopće stvarno na njega i mislilo.

2. Austrija (zapravo Bečki Carski dvor) se je kanila proširiti na Istok. Za to je tražila saveznike, pri čemu nikako nije mogla izbjeći Srbiju. **Tako se je Srbija uključila u "hrvatske poslove"**.

3. Engleska je krajem 19. stoljeća, u trenutku kad joj je Njemačka postala glavnim konkurentom "na svjetskim morima", nastavila austrijskim stopama (na drugom mjestu reći ću više o tome).

4. Svidjelo se to (t.j. biti na strani "Pobednika") nekima u Srbiji (ne bih rekao: iz Jagodine, nego prije iz Beograda), pa pomislili da su i oni "svetski = Božji narod". Krenuli, ali i vidjeli: **Baš i nema dovoljno Srba za tu ulogu**. Praktični ljudi, ipak, uvijek nađu rješenje. Našli su ga i Srbi. Pri ruci su "srpske pokrajine" (nije važno jesu li Srbi u njima), Južni Sloveni i mnoge druge slične koještarije. Krenulo se.

5. Dakako, lako je krenuti ... Ima i za to lijeka. "Para buši, gdje burgija ne će." Srbi su dobili dodatak: **FINANCIJALNE SRBE. Uz prikladnu naknadu nestalo je Vlaha, Cincara, Cigana (oprostite: sada Roma, ali tih više nisu "sada"), pa i dijela Hrvata (ne samo onih u Vojvodini).**

9

6. **Hrvati obično ("pod repom") plaću, ali ništa ne čine.** Smetaju im "Srbi" na Banovini, a nisu u stanju tamošnjem pučanstvo **osigurati električnu energiju i pitku vodu**. Ljute se na Željka Komšića, nikada ne pomišljajući zapitati se što ti "Bošnjaci" koji su ga "izabrali" time žele pokazati, a da pritom nisu izdvojili niti kunu za neki **glazbeni sastav šargija, "nosač zvuka" Safeta Isovića, obnovu džamije u Foči**. Hrvati dovedoše Janjevce u Kistanje, pa rekoše: **"Snađite Vas, tko vas j ... - nas zanima samo Dinamo."** Okrenuo bih zato onu poznatu narodnu, ne samo hrvatsku,

izreku: "**Plati guzo (Hrvati), pa pij guzo (Država Hrvatska na povijestnim prostorima)**".

7. Austrije, one stare (osim austrijskih banaka), **više nema. Opametili su se** i Englezi (pisat ću i o tome drugom prilikom). Rusi, Amerikanci, pa i Talijani, oduvijek su bili mudri i - praktični.

8. **Kaj nam pak moreju – Srbi! Moreju, moreju, ako se i dalje budemo budalakali.** Sjednimo opet s njima, nikad nije kasno, onako kako su to činili **Vladko Maček, pa i Franjo Tuđman.** S Bošnjacima onako kako je to radio **Dr. Antun Radić.** S Miloradom Pupovcem onako kako su to radili Srbi, pa i malo pride. – **Tad, vaistinu, kaj nam pak itko more što!!!**

9. Ja opet u Zemunu, u "Šaranu"

"Konobar. Dajte i meni kilo od onoga. Od čega? Od onoga što oni tamo jedu."

Od onoga što bi (siguran sam) napisao mudri Ilija Garašanin da je kojim slučajem danas on Hrvat:

10

10. Poklonjenom konju se ne gleda u zube, osim ako je poklon od još većeg (zločastog) konja

"Iz ovog poznanja proističe čerta i temelj hrvatske politike, da se ona ne ograničava na sadašnje njene granice, no da teži sebi priljubiti sve narode hrvatske koji ju okružavaju."

Ne sasvim, ali ...

Sapientia sat! Pa, tko razumije, neka razumije, a za ostale i nije važno.

Hrvati kažu da su pametni. Nera to već jednom i pokažu.

[20190608 Sostanj Florjan Zaga v gozdu zrtve.jpg](#)

20150209__Strovs_2012-2015_Predlog_ZAKONA.docm

Zakon o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališč (ZPPDUP)
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO199>.

(...)

NOVA ŽALITEV ŽRTEV KOMUNIZMA

Predlog zakona o prikritih grobiščih in pokopu žrtev

Ob koncu leta 2014, ko so se v praksi že pokazali učinki sprememb arhivskega zakona, ki ga je sprejela leva koalicija ob zavzeti podpori Nove Slovenije, je vodstvo te, kot pravijo krščansko demokratske stranke, šlo še korak bolj na levo s predlogom Zakona o dostojnem pokopu. Zgleda, da so se sami zavedali zgrešenosti svojega početja, zato so predlog zakona predložili v predhodno mnenje parlamentarnim strankam in nekaterim nevladnim organizacijam. Ugoden odziv so dobili le pri strankah kontinuitete z nekdanjim komunističnim režimom. Najbolj ostro so predlog tega zakona zavrnil v Novi Slovenski zavezi, ki artikulira stališča preživelih žrtev komunizma in svojcev pobitih mučenikov.

NSi teh pripomb sploh ni upoštevala in je 8. aprila 2015 vložila v zakonodajni postopek Državnega zbora prav takšno besedilo, kot so ga objavili že v začetku leta. Spremenili so le naslov in določbo o financiranju, kjer so črtali določbo o oblikovanju javnega sklada in jo nadomestili z določbo o financiranju prikrivanja grobišč prek ustanov.

OPOMBA: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO199>.

<http://safaric-safaric.si/>

http://safaric-safaric.si/katas_katas.htm
<https://mapio.net/pic/p-18005229/>
<https://get.google.com/albumarchive/112216634351337432495.htm>
<http://safaric-safaric.si/dragutin-mix.htm>
<http://www.safaric-safaric.si/dragutin-mix.htm>
http://safaric-safaric.si/Google_Maps_dragutin.htm
http://safaric-safaric.si/katas_katas.htm
http://www.geopedia.si/?params=L7387#T105_L7387_x630144_y118984_s7_b4
http://safaric-safaric.si/katas_Cro.htm
http://safaric-safaric.si/katas_cro/05_var/katas_005_Varazdin.htm
http://safaric-safaric.si/katas_cro/20_med/katas-020_Medimurje.htm
http://safaric-safaric.si/katas_cro/07_bje/katas_007_Bjelovar.htm
http://safaric-safaric.si/katas_cro/01_zag/katas_001_Zagreb.htm
http://safaric-safaric.si/katas_cro/02_krp/katas_002_Krapina.htm
http://safaric-safaric.si/katas_cro/03_sis/katas_003_Sisak.htm
http://safaric-safaric.si/katas_Slo.htm
http://safaric-safaric.si/katas_slo/10_lj/katas_10_Ljubljana.htm
<http://safaric-safaric.si/VDV.htm>
http://safaric-safaric.si/katas_slo/80_nm/katas_80_Novo_Mesto.htm
http://safaric-safaric.si/katas_slo/10_lj/zasavje/20091125_HKV_Reportaza_Rudnik_sv.Barbare_rov_u_Hudoj_jami.pdf
http://safaric-safaric.si/Google_galeria.htm
<http://safaric-safaric.si/izvjesca.htm>
http://safaric-safaric.si/katas_slo/10_lj/katas_10_Ljubljana.htm
http://safaric-safaric.si/Huda_Jama.htm
http://safaric-safaric.si/katas_slo/20_mb/katas_20_Maribor.htm
http://safaric-safaric.si/katas_slo/40_kr/katas_40_Kranj.htm
http://safaric-safaric.si/clanovi_pokojni.htm
http://safaric-safaric.si/safaric/2022_Tehnicko_Izvjesce_Stratista_PIETETA.htm
http://safaric-safaric.si/clanovi_pokojni/separovic_zvonimir/20220205-00_Talan_Zahvalnost_prof_Separovicu.htm
http://safaric-safaric.si/Google_Maps_dragutin.htm
http://safaric-safaric.si/katas_SFSN.htm
http://safaric-safaric.si/katas_SFSN.htm
<https://www.academia.edu/4777694/6254556-glasnik26>
http://safaric-safaric.si/katas_galeria_drzave.htm
http://safaric-safaric.si/katas_dragutin/20190405_katas_YUgo_max.jpg
<http://www.safaric-safaric.si/Perme.htm>
http://www.safaric-safaric.si/perme/2016_HZK-7_kongres.htm
<http://www.safaric-safaric.si/Poveznice.htm>
http://safaric-safaric.si/YU_Balkan.htm
http://safaric-safaric-si/hrvatska_nacija/cro_istra/20220121_Bencik_Sve_svete_srpske_zemlje_Aleksandra_Martinovica.pdf
http://safaric-safaric.si/hpc/20211202_Hr.Arhiiepiskop-Aleksandar_SPC_HPC.htm
<http://safaric-safaric.si/Dubrovnik.htm>
http://safaric-safaric.si/katas_Srb.htm
http://safaric-safaric.si/katas_srb/10_beo/katas_1001_Beograd.htm
http://safaric-safaric.si/katas_srb/30_voj/katas_3000_Vojvodina.htm
http://www.safaric-safaric.si/ndh_svastaras-ww2/20170929-Pejcinovic_SOTONA_Srbi_i_KATOLICI.htm